EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 17.12.2025
COM(2025) 770 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

innovaatiorahaston täytäntöönpanosta vuonna 2024

Sisällysluettelo

1. Hankesalkun panokset EU:n ilmastoneutraaliustavoitteiden saavuttamiseen 2

2. Vuoden 2024 täytäntöönpanon välitavoitteet 4

2.1. Avustuksia koskevat ehdotuspyynnöt 4

2.1.1. IF23 NZT ehdotuspyynnön tulokset 4

2.1.2. IF24-ehdotuspyyntöjen käynnistäminen 8

2.2. Huutokaupat 9

2.2.1. IF23-huutokaupan tulokset 9

2.2.2. IF24-huutokaupan käynnistäminen 10

2.2.3. Huutokaupat palveluna 10

2.3. Yhteydet muihin ohjelmiin 11

2.3.1. Euroopan investointipankki (EIP) 11

2.3.2. Euroopan strategisten teknologioiden kehysväline (STEP) 11

3. Innovaatiorahaston salkun tila vuonna 2024 12

3.1. Yleiskatsaus ehdotuspyyntöjen tuloksista 12

3.2. Hankkeiden valmiusaste, täytäntöönpanon tilanne ja haasteet 13

3.3. Salkku aloittain 14

3.4. Maantieteellinen tasapaino 17

3.5. Kasvihuonekaasujen välttäminen 21

4. Viestintä ja näkyvyyden lisääminen 21

4.1. Kansallisten yhteyspisteiden verkosto 21

4.2. Innovaatiorahastoa käsittelevä asiantuntijaryhmä ja sidosryhmien osallistuminen 22

4.3. Tiedon jakaminen 22

4.4. Menestystarinoita 23

5. Päätelmät 23

Euroopan komission on EU:n päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 8 kohdan mukaisesti raportoitava ilmastonmuutoskomitealle vuosittain innovaatiorahaston, jäljempänä 'rahasto', täytäntöönpanosta. Rahaston tavoitteena on saattaa Euroopan talousalueen (ETA) markkinoille ratkaisuja EU:n päästökauppajärjestelmän (EU ETS) kattamien alojen vähähiilistämiseksi. Tällä rahoitusvälineellä tuetaan sellaisten innovatiivisten teknologioiden ja lippulaivahankkeiden käyttöönottoa, joilla on mahdollista saavuttaa merkittäviä kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä ja joissa voidaan demonstroida "puhtaan teollisuuden" liiketoimintamalleja. Se suunniteltiin osaksi Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukaisesti, jotta voitaisiin tukea Euroopan siirtymistä ilmastoneutraaliuteen vahvistaen samalla sen kilpailukykyä.

Rahastosta tuetaan hankkeita kertakorvauksiin perustuvilla avustuksilla (tavanomaiset avustukset) ja yksikköperusteisella rahoituksella (huutokaupat).

Tässä kertomuksessa esitetään yksityiskohtaisesti hankkeille myönnetyn rahoituksen jakautuminen sektoreiden ja tukikelpoisten maiden mukaan ja analysoidaan, miten hankkeet ovat edistäneet EU:n politiikkatavoitteita. Kertomus kattaa rahaston täytäntöönpanon 1. tammikuuta ja 31. joulukuuta 2024 välisenä aikana.

1. HANKESALKUN PANOKSET EU:N ILMASTONEUTRAALIUSTAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEEN

Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelmalla pyritään lisäämään Euroopan nettonollateollisuuden kilpailukykyä. Tämä perustuu erityisesti nettonollateollisuussäädökseen, jossa asetetaan nettonollateollisuuskapasiteettia koskevat tavoitteet ja jolla nopeutetaan tällaisen kapasiteetin käyttöönottoa. Rahastosta tuetaan näitä politiikkoja suoraan ottamalla puhtaan teknologian valmistuksen ehdotuspyyntöjen aiheeksi, jonka määrärahat ovat 1,4 miljardia euroa tavanomaisia avustuksia koskevan IF23 NZT -ehdotuspyynnön puitteissa. Kaiken kaikkiaan tämä on johtanut siihen, että rahastosta tuetaan monipuolista hankesalkkua[1], jolla edistetään ilmastoneutraaliuteen siirtymisen kannalta keskeisten teknologioiden valmistusta. IF23 NZT -ehdotuspyynnössä on valittu yhteensä 25 uutta puhtaan teknologian valmistusta koskevaa hanketta 15 olemassa olevan hankkeen lisäksi, joissa keskitytään energian varastoinnin, uusiutuvan energian ja energiaintensiivisen teollisuuden keskeisiä komponentteja valmistavien laitosten kehittämiseen, rakentamiseen ja käyttämiseen.

(i) Näin rahaston kokonaistuki EU:n nettonollateknologian valmistukselle[2] nousee 2,4 miljardiin euroon. Näiden hankkeiden tavoitteena on asentaa vuosittain 8,1 gigawattia aurinkosähkön valmistuskapasiteettia ja 11,6 gigawattia elektrolyysilaitteiden tuotantokapasiteettia.

(ii) Vuodesta 2020 lähtien yhteensä 41 innovaatiohankkeella on tuettu teollista hiilenhallintaa ja siihen on osoitettu innovaatiorahastosta yli 5 miljardia euroa. Tähän sisältyy jopa 18,6 miljoonaa tonnia hiilidioksidin talteenottokapasiteettia vuodessa hiilidioksidin talteenoton ja varastoinnin (CCS) osalta (mikä voisi kattaa 37 % nettonollateollisuussäädöksen mukaisesta hiilidioksidin injektointikapasiteettia koskevasta tavoitteesta) ja jopa 11,7 miljoonaa tonnia hiilidioksidin injektointikapasiteettia vuodessa (23 % nettonollateollisuussäädöksen mukaisesta hiilidioksidin injektointikapasiteettia koskevasta tavoitteesta).

[1] IF23-ehdotuspyynössä valitut hankkeet on sisällytetty vuoden 2024 kertomukseen, vaikka niiden avustussopimukset allekirjoitettiin vuoden 2025 alussa.

[2] Innovaatiorahaston aloilla toteutettavat hankkeet, joissa valmistetaan komponentteja uusiutuvaa energiaa, energian varastointia tai energiaintensiivistä teollisuutta varten.

Rahasto lisää myös uusiutuvien energialähteiden osuutta sähkön kokonaistuotannosta ja parantaa energiaturvallisuutta tukemalla tarkistetussa uusiutuvan energian direktiivissä, Euroopan tuulivoimaa koskevassa toimintasuunnitelmassa ja EU:n merellä tuotettavaa uusiutuvaa energiaa koskevien tavoitteiden saavuttamista koskevassa strategiassa esitettyä kohdennettua teknologioiden käyttöönottoa. Kun mukaan otetaan IF23-ehdotuspyynnössä valitut hankkeet, innovaatiorahastosta tuetaan 11:tä tuulivoimaa ja tuulivoimaloiden valmistusta koskevaa hanketta (joille myönnettävä avustus on 375 miljoonaa euroa), 14:ää aurinkoenergiaa ja aurinkoenergian tuotantolaitteiden valmistamista koskevaa hanketta (607 miljoonaa euroa), viittä vesivoimaa ja valtamerienergiaa koskevaa hanketta (118 miljoonaa euroa) ja yhtä geotermistä energiaa koskevaa hanketta (92 miljoonaa euroa).

REPowerEU-suunnitelmassa korostetaan uusiutuvista energialähteistä peräisin olevalla sähköllä tuotettua vetyä[3] ilmastoneutraalina vaihtoehtona aloille, joilla hiilestä irtautuminen on vaikeaa. Rahastosta tuetaan innovatiivisten, uusiutuvaan vetyyn perustuvien teknologioiden demonstrointia, ja se on siten keskeisessä asemassa EU:n vetystrategian toteuttamisessa. IF23-ehdotuspyynnön ilmoitettujen ja jo saavutettujen tulosten myötä rahoitusta myönnetään 27 hankkeelle, joissa kyetään tuottamaan yli 750 kilotonnia muuta kuin biologista alkuperää olevaa uusiutuvaa vetypolttoainetta ja vähähiilistä vetyä vuodessa.

Energian varastointi on keskeisen tärkeää sekä liikennealalla että sähkönjakelun tasapainottamisessa verkon tasolla. Innovaatiorahastosta on myönnetty 752 miljoonaa euroa 13:lle liikkumista sekä päivänsisäistä ja pitkäaikaista varastointia koskevalle hankkeelle. Näitä ovat muun muassa lämpöenergian varastointi graniittikiviin, maanalainen lämmön varastointi kaukolämmitysjärjestelmiä varten, verkkomittakaavan akkusähkövarastot ja pumppausvarastointi.

Rahastosta tuetaan myös vaihtoehtoisten polttoaineiden kehittämistä ReFuelEU Aviation -aloitetta ja FuelEU Maritime -aloitetta koskevien asetusten mukaisesti.

(i) Polttoaineita koskeviin hankkeisiin on myönnetty 1,6 miljardia euroa, johon sisältyy 612 miljoonaa euroa yksinomaan kuljetussektoria varten tuotettua polttoainetta koskeville hankkeille. Rahoitusta sai 14 vetyä koskevaa hanketta (522 miljoonaa euroa), viisi e-metanolia koskevaa hanketta (273 miljoonaa euroa), kolme ammoniakkia koskevaa hanketta (530 miljoonaa euroa), kaksi kestävää lentopolttoainetta koskevaa hanketta (206 miljoonaa euroa), kaksi e-metaania koskevaa hanketta (87 miljoonaa euroa) ja yksi nesteytettyä biometaania koskeva hanke (4 miljoonaa euroa).

(ii) Kahdeksalla liikkumiseen keskittyvällä hankkeella pyritään välttämään 27 miljoonan hiilidioksidiekvivalenttitonnin päästöt. Näihin sisältyy kuusi merenkulkualan hanketta, joille myönnetään 211 miljoonaa euroa kohdennettua tukea, ja 95 miljoonan euron rahoitus sähkölentokoneen kehittämiseen.

Rahaston hankkeilla on myös merkittävät mahdollisuudet auttaa saavuttamaan eurooppalaisen ilmastolain tavoite, jonka mukaan kasvihuonekaasupäästöjä olisi vähennettävä 963 miljoonalla hiilidioksidiekvivalenttitonnilla 10 vuoden aikana.[4] Kun otetaan huomioon käyttöön otettujen teknologioiden suuri toisinnettavuuspotentiaali, tämä auttaa merkittävästi Eurooppaa tulemaan maailman ensimmäiseksi ilmastoneutraaliksi maanosaksi vuoteen 2050 mennessä.

Innovaatiorahaston puitteissa oli vuoden 2024 lopussa allekirjoitettu tai valittu 199 hanketta 26 maassa ja myönnetty yhteensä 11,2 miljardia euroa tukea.

Seuraavassa taulukossa esitetään hankkeista yleiskatsaus luokittain:

[3] Muuta kuin biologista alkuperää olevaa uusiutuvaa vetypolttoainetta

[4] Mukaan lukien IF23-ehdotuspyynnössä valitut hankkeet.

	IF23-ehdotuspyynnössä valitut hankkeet		Olemassa oleva salkku		Yhdistetty	
	Lukumäärä	**Rahoitus**	**Lukumäärä**	**Rahoitus**	**Lukumäärä**	**Rahoitus**
Hiilidioksidin talteenotto ja geologinen varastointi (CCS)	8	936 160 409 euroa	12	1 987 720 372 euroa	20	2 923 880 781 euroa
Energiavaltaiset teollisuudenalat	39	1 831 432 232 euroa	61	3 278 349 963 euroa	100	5 109 782 195 euroa
Energian varastointi	12	1 099 273 509 euroa	16	374 380 998 euroa	28	1 473 654 507 euroa
Uusiutuvan energian varastointi	18	524 228 263 euroa	25	799 278 346 euroa	43	1 323 506 609 euroa
Liikkuminen	8	377 956 916 euroa	0	–	8	377 956 916 euroa
Yhteensä	**85**	**4 769 051 328 euroa**	**114**	**6 439 729 680 euroa**	**199**	**11 208 781 008 euroa**

2. VUODEN 2024 TÄYTÄNTÖÖNPANON VÄLITAVOITTEET

2.1. Avustuksia koskevat ehdotuspyynnöt

2.1.1. IF23 NZT ehdotuspyynnön tulokset

Ilmastotoimien pääosasto ilmoitti 12. huhtikuuta 2024, että vuoden 2023 innovaatiorahaston nettonollateknologioita koskevaan ehdotuspyyntöön (IF23 NZT -ehdotuspyyntö)[5] oli jätetty 337 ehdotusta 27 maasta. Ehdotusten jättämiskaudella avattiin neuvontapalvelu, joka vastasi 1 106:een hakijoiden kysymykseen.

Ehdotuksissa, joiden tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä lähes 1,4 miljardia hiilidioksidiekvivalenttitonnia ensimmäisten kymmenen toimintavuotensa aikana, pyydettiin yhteensä 24,6 miljardia euroa (yli kuusinkertaisesti käytettävissä oleviin määrärahoihin verrattuna). IF23-ehdotuspyynnön ennennäkemätön osallistumisaste vahvistaa, että rahasto on ratkaisevassa asemassa eurooppalaisten puhtaan teknologian edelläkävijöiden tukemisessa ja EU:n nettonollateknologioiden valmistuskapasiteetin laajentamisessa.

Kunkin tukikelpoisen **aiheen** osalta saatiin vaihteleva määrä ehdotuksia:

(i) 137 yleistä laajamittaista hanketta
(ii) 56 puhtaan teknologian valmistusta koskevaa hanketta
(iii) 51 yleistä keskikokoista hanketta ja pilottihanketta
(iv) 42 yleistä pienimuotoista hanketta.

Suurin osa puhtaan teknologian valmistukseen liittyvistä ehdotuksista koski vedyn tuotannossa käytettävien komponenttien valmistusta. Loput koskivat akkujen arvoketjua ja uusiutuvaa energiaa (aurinkoenergia, tuulivoima ja lämpöpumput).

[5] IF23-ehdotuspyyntö käynnistettiin 23. marraskuuta 2023, ja sen käytettävissä olevat määrärahat olivat 4 miljardia euroa, mukaan lukien 1,4 miljardia euroa nimenomaisesti puhtaan teknologian valmistusta koskevia hankkeita varten.

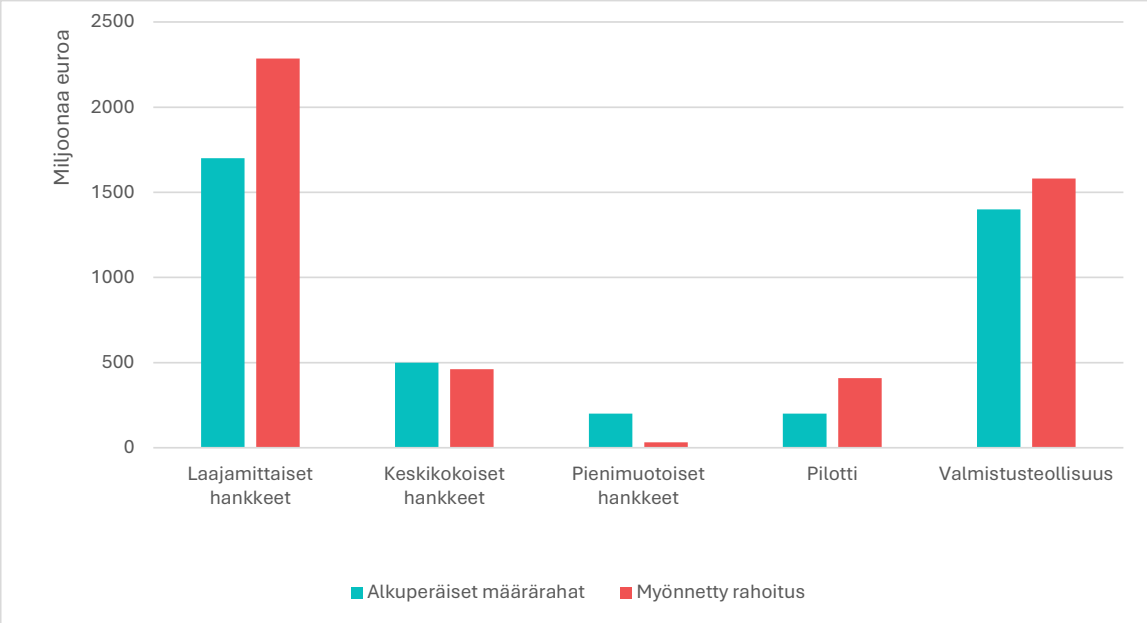
Liikkumisen luokassa[6] (10 % saaduista ehdotuksista) yli 70 prosenttia ehdotuksista koski merenkulkualaa.

Arviointimenettelyn lopussa 23. lokakuuta 2024 ilmastotoimien pääosasto ilmoitti investoivansa lähes 4,8 miljardia euroa päästökauppatuloja 85 hankkeeseen, jotka valittiin 18 maasta[7]. Näiden hankkeiden pitäisi käynnistyä ennen vuotta 2030, ja niillä voitaisiin vähentää kasvihuonekaasupäästöjä noin 476 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia ensimmäisten kymmenen toimintavuoden aikana.

Kunkin tukikelpoisen **luokan** osalta valittujen hankkeiden määrä vaihteli:

(i) 47 energiaintensiivisiä teollisuudenaloja, mukaan lukien hiilidioksidin talteenotto, käyttö ja varastointi, koskevaa hanketta (yhteensä 204:stä saadusta ehdotuksesta)
(ii) 18 uusiutuvaa energiaa koskevaa hanketta (65:stä ehdotuksesta)
(iii) 12 energian varastointia koskevaa hanketta (35:stä ehdotuksesta)
(iv) 8 liikkumista, mukaan lukien meri-, lento- ja tieliikenne, koskevaa hanketta (34:stä ehdotuksesta).

Kaikille arvioinnin läpäisseelle 149 hankkeelle myönnettiin ensimmäistä kertaa STEP-kehysvälineen suvereniteettimerkki. Kyseessä on uusi laatumerkki, joka myönnetään Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen (STEP) tavoitteiden saavuttamista edistäville korkealaatuisille hankkeille. Rahoitettaviksi esivalittujen 85 hankkeen lisäksi suvereniteettimerkin sai myös 64 hanketta, joiden pistemäärä ylitti kaikki arvioinnin kynnysarvot mutta joita ei valittu rahoitettaviksi. Tämä parantaa niiden mahdollisuuksia saada muuta julkista ja yksityistä tukea.

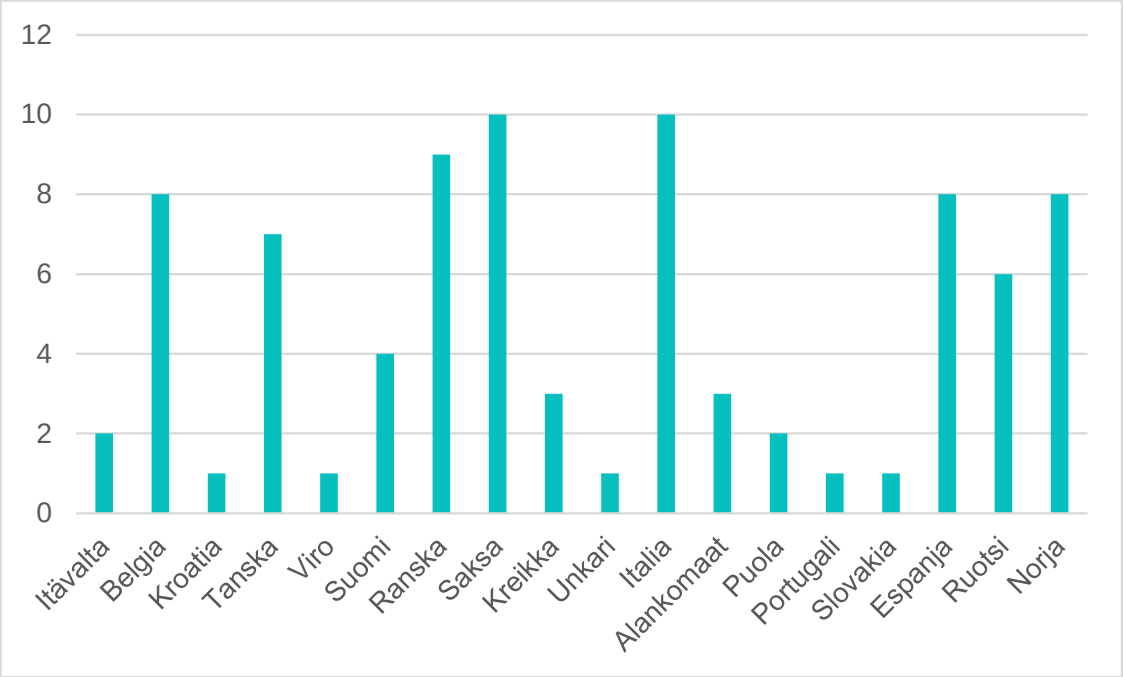

Kaavio 1: Myönnettyjen avustusten arvo ja hankkeiden alkuperäiset määrärahat ehdotuspyynnön aiheen mukaan (IF23 NZT)[8]

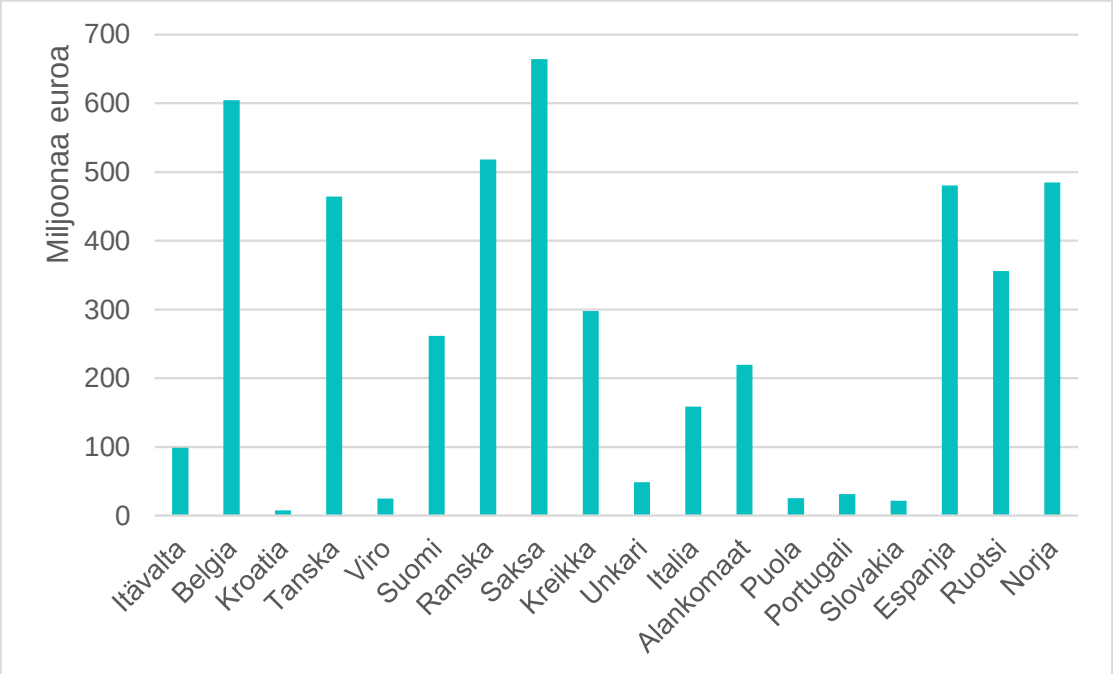
[6] Tämä uusi luokka lisättiin EU:n päästökauppadirektiivin vuoden 2023 tarkistuksen noudattamiseksi.

[7] Mukana ovat nyt myös Slovakia ja Viro. Valittujen hankkeiden määrä voi muuttua sen jälkeen, kun avustussopimus on laadittu.

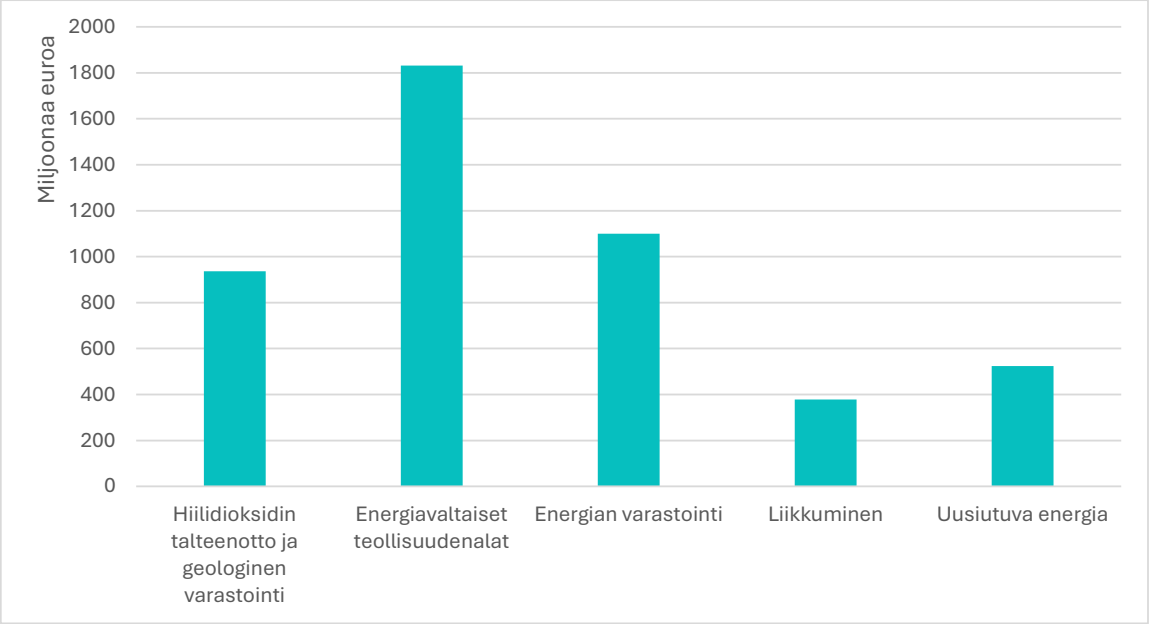
[8] Toimien rahoittamista innovaatiorahastosta koskevan komission päätöksen 3 artiklan mukaan määrärahoja voidaan korottaa enintään 20 prosenttia enimmäisrahoitusosuuden yläpuolelle. Tätä mahdollisuutta käytettiin ehdotuspyyntöön saatujen hakemusten korkean laadun vuoksi.

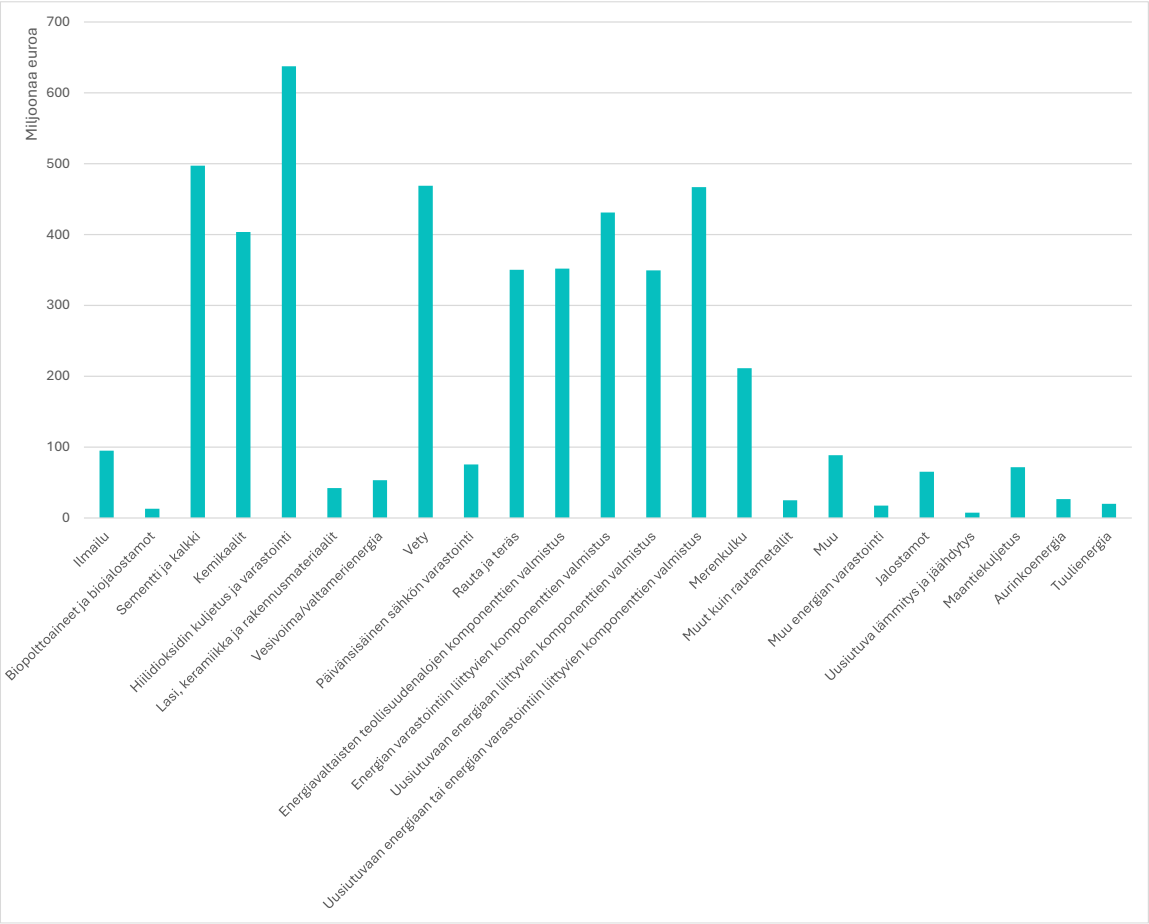
Kaavio 2: Rahoitettaviksi valittujen hankkeiden määrä ensimmäisen sijaintimaan mukaan (IF23 NZT)

Kaavio 3: Hankkeille myönnettyjen avustusten arvo ensimmäisen sijaintimaan mukaan (IF23 NZT)

Kaavio 4: Myönnettyjen avustusten arvo hankeluokittain

Kaavio 5: Myönnettyjen avustusten arvo hankkeen alan mukaan

2.1.2. IF24-ehdotuspyyntöjen käynnistäminen

Komissio käynnisti 3. joulukuuta 2024 innovaatiorahastoa koskevat vuoden 2024 ehdotuspyynnöt, joissa varattiin 4,6 miljardia euroa nettonollateknologioiden, sähköajoneuvojen, akkukennojen valmistuksen ja uusiutuvan vedyn edistämiseen.

Kokonaismäärärahat jaettiin kolmen ehdotuspyynnön kesken seuraavasti:

(i) nettonollateknologioita varten on käytettävissä 2,4 miljardia euroa (IF24 NZT -ehdotuspyyntö),
(ii) sähköajoneuvojen akkukennojen valmistusta varten on käytettävissä miljardi euroa (akkuja koskeva IF24-ehdotuspyyntö),
(iii) uusiutuvan vedyn[9] tuotantoa varten on käytettävissä 1,2 miljardia euroa (IF24-huutokauppa).

Kaikissa kolmessa ehdotuspyynnössä sovelletaan **uusia resilienssiä koskevia kriteerejä**, joilla tuetaan REPowerEU-suunnitelmaa ja suojataan EU:ta riippuvuudelta yhdestä ainoasta toimittajasta.

IF24 NZT -ehdotuspyynnöllä pyritään tukemaan eri mittaluokan vähähiilistämishankkeita sekä hankkeita, joissa keskitytään valmistamaan komponentteja uusiutuvaa energiaa, energian varastointia, lämpöpumppuja ja vedyn tuotantoa varten. Hankkeita arvioidaan niiden kasvihuonekaasujen vähentämispotentiaalin, innovaatioasteen, valmiusasteen, toistettavuuden ja kustannustehokkuuden perusteella. Maat pystyivät ensimmäistä kertaa myös täydentämään säännöllisten ehdotuspyyntöjen kokonaismäärärahoja hiilestä irtautumista ja puhtaan energian tuotantoa koskevia hankkeita varten tarkoitetuilla kansallisilla rahoitusjärjestelyillä[10]. Tästä uudesta vaihtoehdosta käytetään nimitystä ”**avustukset palveluna**”, ja sen ansiosta tukikelpoiset maat voivat hyödyntää innovaatiorahaston arviointiprosessia ja virtaviivaistaa valtiontuen hyväksyntämenettelyä.

Akkuja koskeva IF24-ehdotuspyyntö on uutuus. Sen tavoitteena on vahvistaa EU:n akkujen valmistusteollisuutta tukemalla hankkeita, joissa tuotetaan innovatiivisia sähköajoneuvojen akkukennoja. Valituilla hankkeilla tuetaan **EU:n siirtymistä puhtaaseen, kilpailukykyiseen ja häiriönsietokykyiseen teolliseen perustaan,** vähennetään riippuvuutta tuonnista ja edistetään puhtaiden teknologioiden kehittämistä ja teollisuuden johtoasemaa.

CINEA ja ilmastotoimien pääosasto järjestivät verkossa 17.–18. joulukuuta 2024 tiedotuspäivät, joiden aikana esiteltiin näiden kahden ehdotuspyynnön keskeisiä piirteitä ja myöntämisperusteita sekä aiemmista ehdotuspyynnöistä saatuja kokemuksia. Hankkeiden toteuttajien hakuaika kesti 24. huhtikuuta 2025 saakka. Hyväksyttyjen hakijoiden odotetaan allekirjoittavan avustussopimukset vuoden 2026 ensimmäiseen neljännekseen mennessä.

IF24-huutokauppaa kuvaillaan jäljempänä kertomuksessa.

[9] Joka on luokiteltu muuta kuin biologista alkuperää olevaksi uusiutuvaksi polttoaineeksi.

[10] ”Avustukset palveluna” -vaihtoehtoa on vuodesta 2025 alkaen mahdollista käyttää myös puhtaan teknologian valmistusta koskevissa hankkeissa.

2.2. Huutokaupat

2.2.1. IF23-huutokaupan tulokset

CINEA ilmoitti 19. helmikuuta 2024, että IF23-huutokauppassa[11] oli saatu 132 tarjousta 17 maasta. Huutokaupan ylikysyntä oli 15-kertainen käytettävissä oleviin määrärahoihin verrattuna. Tarjousten jättämiskaudella avattiin neuvontapalvelu, joka vastasi 352:een hakijoiden kysymykseen.

Kaikkien tarjousten suunniteltu elektrolyysikapasiteetti oli yhteensä 8,5 gigawattia (GW). Kymmenen vuoden aikana tämä voisi johtaa 8,8 miljoonan tonnin uusiutuvan vedyn kokonaistuotantoon. Määrä voisi kattaa joka vuosi lähes 10 prosenttia REPowerEU-suunnitelman unionin sisäistä uusiutuvan vedyn tuotantoa koskevasta vuoden 2030 tavoitteesta.

Jätetyt tarjoukset vaihtelivat 0,37 eurosta 4,50 euroon (enimmäishinta) kilogrammalta tuotettua vetyä.

Saaduista 132 tarjouksesta 119 oli tukikelpoisia ja hyväksyttäviä. Arvioituaan hyväksyttävät hankkeet CINEA asetti ne paremmuusjärjestykseen niiden tarjoushinnan perusteella.

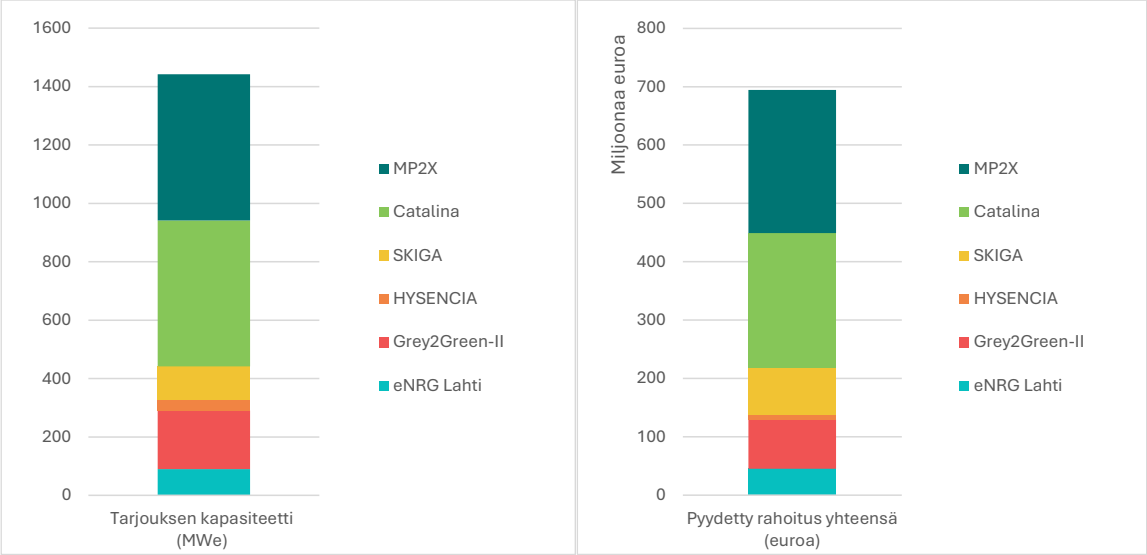
Huhtikuun 30. päivään 2024 mennessä oli valittu seitsemän hanketta saamaan innovaatiorahaston avustuksina lähes 720 miljoonaa euroa. Niistä jätettyjen tarjousten hinnat olivat 0,37–0,48 euroa tuotettua uusiutuvaa vetykilogrammaa kohti.

Lokakuun 7. päivään 2024 mennessä seitsemästä hankkeesta kuusi oli allekirjoittanut avustussopimuksen. Hankkeet toteutetaan neljässä maassa[12]. Tuen kokonaismäärä on 695 miljoonaa euroa. Hankkeet saavat 8 miljoonasta eurosta 245 miljoonaan euroon tukea, joka myönnetään laitoksille, joiden sähköntuotantokapasiteetti on 35–500 MWe. Ne saavat myönnetyn tuen vain, jos ne tuottavat sertifioitua ja todennettua muuta kuin biologista alkuperää olevaa uusiutuvaa vetypolttoainetta enintään kymmenen vuotta kestävän jakson ajan.

Valituilla hankkeilla on nyt enintään viisi vuotta aikaa aloittaa uusiutuvan vedyn tuottaminen. Ne voivat tuottaa jopa 1,52 miljoonaa tonnia muuta kuin biologista alkuperää olevaa uusiutuvaa vetypolttoainetta ensimmäisten kymmenen toimintavuotensa aikana, minkä ansiosta voidaan välttää yli 10 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia päästöjä. Niiden tuotanto palvelee monia aloja, kuten meriliikennettä, raskasta liikennettä, maataloutta sekä e-metaanin ja e-metanolin tuotantoa.

[11] IF23-huutokauppa käynnistettiin 23. marraskuuta 2023, ja sen käytettävissä olevat määrärahat olivat 800 miljoonaa euroa. Tarjoajien hakuaika kesti 8. helmikuuta 2024 saakka.

[12] Espanja, Norja, Portugali ja Suomi.

Kaavio 6: IF23-huutokaupan voittaneiden kuuden muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevien allekirjoitettujen tuotteiden tarjouskapasiteetti

2.2.2. IF24-huutokaupan käynnistäminen

IF24-huutokauppa on toinen Euroopan vetypankin puitteissa järjestetty huutokauppa. Sen tavoitteena on tukea muuta kuin biologista alkuperää olevan uusiutuvan vetypolttoaineen tuotantoa koskevia hankkeitta riippumatta siitä, millä alalla polttoaine kulutetaan (miljardi euroa), sekä hankkeita, joissa ostajat toimivat merenkulkualalla (200 miljoonaa euroa). Huutokaupan budjettia kasvatettiin 400 miljoonalla eurolla IF23-huutokauppaan verrattuna.

Hakemiseen valmistautuessaan hankkeiden toteuttajat voivat tutustua ehdotuspyyntöasiakirjoihin sekä EU:n rahoitus- ja tarjouskilpailuportaalin kysymyksiä ja vastauksia -osioon. Komissio myös kehotti hankkeiden toteuttajia keskustelemaan rahoituslaitoksen kanssa hankkeiden valmistumistakuusta mahdollisimman pian menestymismahdollisuuksiensa parantamiseksi. CINEA järjesti verkossa 10. joulukuuta 2024 tiedotuspäivän, jossa esiteltiin uuden huutokaupan keskeisiä piirteitä ja myöntämisperusteita sekä aiemmasta huutokaupasta saatuja kokemuksia. Tarjoajien hakuaika kesti 20. helmikuuta 2025 saakka. Voittaneiden tarjoajien odotetaan allekirjoittavan avustussopimukset yhdeksän kuukauden kuluessa ehdotuspyynnön päättymisestä.

2.2.3. Huutokaupat palveluna

Komissio tarjosi IF23-huutokaupan aikana ensimmäistä kertaa mahdollisuutta käyttää huutokauppa palveluna -mekanismia. Tämän järjestelyn avulla tukikelpoiset maat voivat myöntää rahoitusta tarjoajille, joita ei budjettirajoitusten vuoksi valittu saamaan rahoitustukea. Tukikelpoiset maat voivat siten hyötyä EU:n laajuisesta valintaprosessista ja käyttää kansallisia varoja alueellaan toteutettavien hankkeiden tukemiseen ilman, että niiden tarvitsee järjestää erillinen huutokauppa kansallisella tasolla. Näin varmistetaan valtiontuen nopea ja virtaviivaistettu hyväksyntä, mikä vähentää kaikkien osapuolten hallinnollista rasitetta ja kustannuksia.

Ensimmäinen tätä ominaisuutta hyödyntänyt maa oli Saksa, joka osoitti 350 miljoonaa euroa määrärahoistaan maassa sijaitseville tukikelpoisille tarjouksille. Päätös hyväksyttiin EU:n valtiontukisääntöjen mukaisesti 5. huhtikuuta 2024[13].

[13] Ks. suuntaviivat ilmastotoimiin, ympäristönsuojeluun ja energia-alalle myönnettävälle valtiontuelle.

Espanja, Itävalta ja Liettua ilmoittivat 18. marraskuuta 2024 osallistuvansa IF24-huutokauppaan liittyvään järjestelyyn ja lupasivat enintään 836 miljoonaa euroa kansallisia varoja omassa maassaan toteutettavien hankkeiden tukemiseen.

Rahoituksen asettaminen saataville yhden EU:n huutokauppapaikan puitteissa on tehokas tapa lisätä mahdollisuuksia vähentäen samalla teollisuudelle aiheutuvia kustannuksia. Nämä toimet osoittavat, että jäsenvaltiot ovat sitoutuneet saavuttamaan puhtaan energian käyttöönottoa koskevat kansalliset ja EU:n tason tavoitteet ja tukemaan teollisuuden hiilestä irtautumista.

2.3. Yhteydet muihin ohjelmiin

2.3.1. Euroopan investointipankki (EIP)

EIP ilmoitti 2. toukokuuta 2024 tukevansa sähköä ja geotermistä lämmitystä koskevan innovatiivisen EAVOR LOOP -hankkeen käyttöönottoa Baijerissa lähes 45 miljoonan euron lainalla. Tämä innovaatiorahaston toisessa laajamittaisessa ehdotuspyynnössä valittu hanke oli allekirjoittanut avustussopimuksen jo vuoden 2023 alussa. Päätös korostaa rahaston arvokasta roolia rahoitettaessa ja tuettaessa ilmastoneutraaliuden ja energiaturvallisuuden saavuttamisen kannalta keskeisiä skaalautuvia teknologioita.

Komissio ja EIP ilmoittivat 3. joulukuuta 2024 uudesta kumppanuudesta, jonka puitteissa tuetaan EU:n akkujenvalmistusalalle tehtäviä investointeja. Tämän kumppanuuden myötä rahastosta osoitetaan InvestEU-ohjelmaan 200 miljoonan euron lisärahoitus (lainatakaus). Tämä täydentää miljardin euron rahoitusta, joka on saatavilla akkuja koskevan IF24-ehdotuspyynnön puitteissa sähköajoneuvojen akkukennojen valmistusta varten. Osana uutta kumppanuutta EIP investoi myös vielä 1,8 miljardia euroa laajempaan akkujen arvoketjuun. Näiden yhteisten toimien seurauksena kilpailukykyisen ja kestävän eurooppalaisen akkuteollisuuden kehittämiseksi myönnettävä julkinen tuki on yhteensä 3 miljardia euroa.

EIP vastaa myös hankekehitystuesta, jolla helpotetaan rahastosta ja muista EU:n järjestelmistä tarjottavan rahoituksen sekä kansallisten avustusten ja yksityisen rahoituksen saantia. Vuonna 2024 EIP allekirjoitti ja pani täytäntöön 23 hankekehitystukisopimusta. Yhteensä 30 hankekehitystukitoimeksiantoa saatiin päätökseen. Ohjelman alusta tarkasteltuna kaikkiaan 62 hanketta on tehnyt tukisopimuksen ja on pantu täytäntöön. Hankekehitystuen vaikutus näkyy yhä enemmän. Vuonna 2024 yhdeksälle aiemmin valitsematta jääneelle hankkeelle myönnettiin avustus IF23-ehdotuspyynnössä. Hankekehitystuen soveltamisalaa on laajennettu siten, että sitä voidaan antaa myös sellaisille hankkeiden toteuttajille, jotka eivät ole vielä hakeneet rahaston tukea, ja hakemukset tehdään nyt suoraan EIP:lle.

Sen lisäksi, että EIP antaa hankkeiden toteuttajille mahdollisuuden parantaa ehdotuksiaan, se helpottaa myös muun rahoituksen saatavuutta. Vuonna 2024 neljälle hankkeelle myönnettiin avustus tai erityisasema kansallisella tasolla, kolme hanketta valittiin Breakthrough Energy Catalyst -kumppanuuden puitteissa joko avustuksen/rahoituksen saajaksi tai energiahankkeeksi, yksi hanke sisällytettiin yhteistä etua koskevien hankkeiden luetteloon ja toinen STEP-kehysvälineen suvereniteettimerkin hankeluetteloon.

2.3.2. Euroopan strategisten teknologioiden kehysväline (STEP)

Komissio käynnisti 7. helmikuuta 2024 STEP-kehysvälineen. Tämän aloitteen tavoitteena on parantaa EU:n teollisuuden kilpailukykyä ja vähentää sen ulkoisia riippuvuuksia. STEP-kehysvälineessä hyödynnetään useiden EU:n rahoitusohjelmien, myös innovaatiorahaston, rahoitusvaroja. Se voi myöntää laatumerkin puhtaiden ja resurssitehokkaiden teknologioiden sekä

syvä- ja digitaaliteknologioiden alalla toteutettaville lupaaville hankkeille lisätäkseen niiden näkyvyyttä.

Lokakuussa 2024 komissio valitsi 85 innovatiivista nettonollahanketta, joille myönnettiin yhteensä 4,8 miljardia euroa avustuksia IF23-ehdotuspyynnön puitteissa. Kaikki näistä hankkeista saivat STEP-kehysvälineen suvereniteettimerkin. Suvereniteettimerkin sai myös 64 ilman rahoitusta jäänyttä hanketta, joista 39 suostui siihen, että komissio julkaisee niiden tiedot.

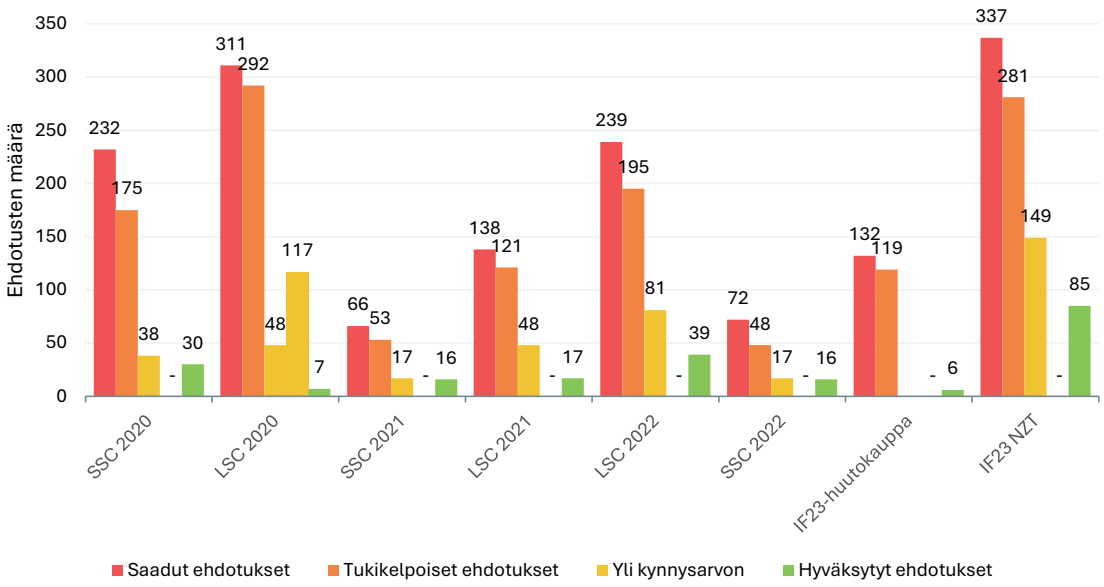
Joulukuussa 2024 ensimmäinen luettelo STEP-kehysvälineen suvereniteettimerkin saaneista hankkeista julkaistiin STEP-portaalissa. Komissio edistää näitä hankkeita aktiivisesti julkisten rahoituselinten keskuudessa, kuten koheesiopolitiikan rahastojen ja elpymis- ja palautumissuunnitelmien hallintoviranomaisten keskuudessa jäsenvaltioissa, sekä yksityisten sijoittajien keskuudessa. Koska STEP-suvereniteettimerkki on hankkeiden saama tunnustus erinomaisuudesta, sen pitäisi auttaa niitä houkuttelemaan yksityistä rahoitusta.

3. INNOVAATIORAHASTON SALKUN TILA VUONNA 2024

3.1. Yleiskatsaus ehdotuspyyntöjen tuloksista

Komissio on vuodesta 2020 lähtien järjestänyt kahdeksan tavanomaisia avustuksia koskevaa ehdotuspyyntöä ja kaksi tarjouskilpailuhuutokauppaa.[14] Vuoden 2024 loppuun mennessä 131 hankkeen kanssa oli tehty avustussopimus. Myönnetyn rahoitustuen kokonaismäärä oli 7,4 miljardia euroa. Sopimuksia laadittiin vielä 86 hankkeen osalta. Saatujen ehdotusten määrä ylitti käytettävissä olevat määrärahat kaikissa ehdotuspyynnöissä, ja pyydetty summa oli keskimäärin yhdeksän kertaa käytettävissä olevia määrärahoja suurempi.

[14] IF24 -ehdotuspyyntöön ja -huutokauppaan on ollut mahdollista jättää ehdotuksia 31. joulukuuta 2024 lähtien.

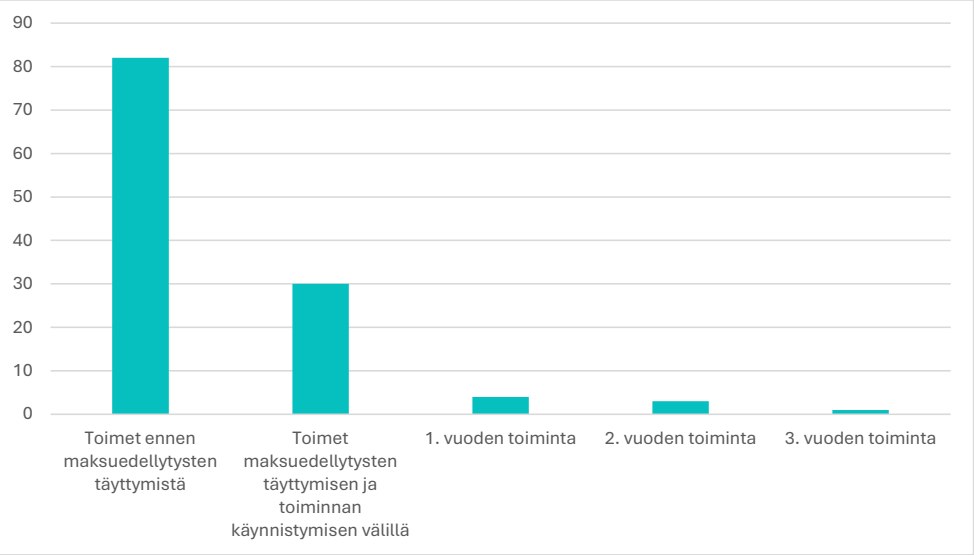

Kaavio 7: Ehdotuspyyntöihin osallistumisen tulosten erittely[15]

3.2. Hankkeiden valmiusaste, täytäntöönpanon tilanne ja haasteet

Vuoden 2024 loppuun mennessä yhteensä 36 hanketta oli saavuttanut maksuedellytysten täyttymistä koskevan välitavoitteen. Välitavoitteen saavuttaminen on merkki siitä, että hanke on varmistanut tarvittavan rahoituksen ja saanut ympäristö- ja rakennusluvat. Näistä 36 hankkeesta seitsemän on edennyt seuraavaan, toiminnan käynnistymistä koskevaan välitavoitteeseen CINEAn hyväksynnällä. Samaan aikaan lopuissa 82 käynnissä olevassa hankkeessa pyritään parhaillaan täyttämään maksuedellytykset. Tähän mennessä rahoitusta on myönnetty 306 miljoonaa euroa, joka jakautuu maksun saaneiden 44 hankkeen kesken seuraavalla tavalla:

[15] Koska huutokauppoihin osallistuvat tukikelpoiset hankkeet asetetaan paremmuusjärjestykseen hinnan perusteella, kynnysarvon ylittäneiden hankkeiden kategoria ei ole merkityksellinen.

Kaavio 8: Hankkeen vaihe

Hankkeiden lopettaminen

Vuoden 2024 loppuun mennessä oli lopetettu yhteensä 11 hanketta, joista yhdeksän oli lopetettu vuoden aikana. Samaan aikaan käynnissä on 120 hanketta[16] (IF23 NZT -ehdotuspyynnön hankkeet eivät olleet vielä allekirjoittaneet avustussopimuksia).

Lopettamisen syitä olivat muun muassa hankkeen kustannusten ennakoimaton ja merkittävä kasvu (viisi hanketta), hankekumppanin vetäytyminen pois (kaksi hanketta), syöttöaineiden hintojen nousu (yksi hanke), kyvyttömyys löytää sopiva ostaja (yksi hanke), avustussopimuksen mukaisten velvoitteiden rikkominen (yksi hanke) ja kyvyttömyys tehdä lopullinen investointipäätös (yksi hanke).

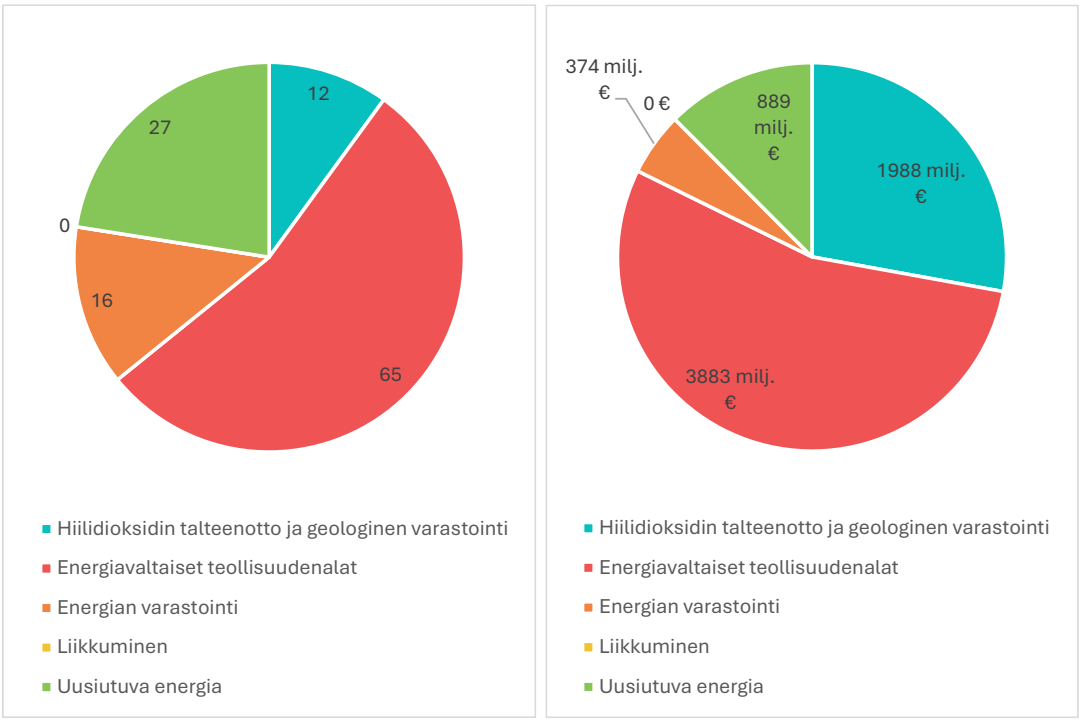
3.3. Salkku aloittain

Rahaston salkku[17] koostuu viidestä luokasta:

(i) hiilidioksidin talteenotto ja geologinen varastointi
(ii) energiavaltaiset teollisuudenalat
(iii) energian varastointi
(iv) liikkuminen
(v) uusiutuvan energian varastointi.

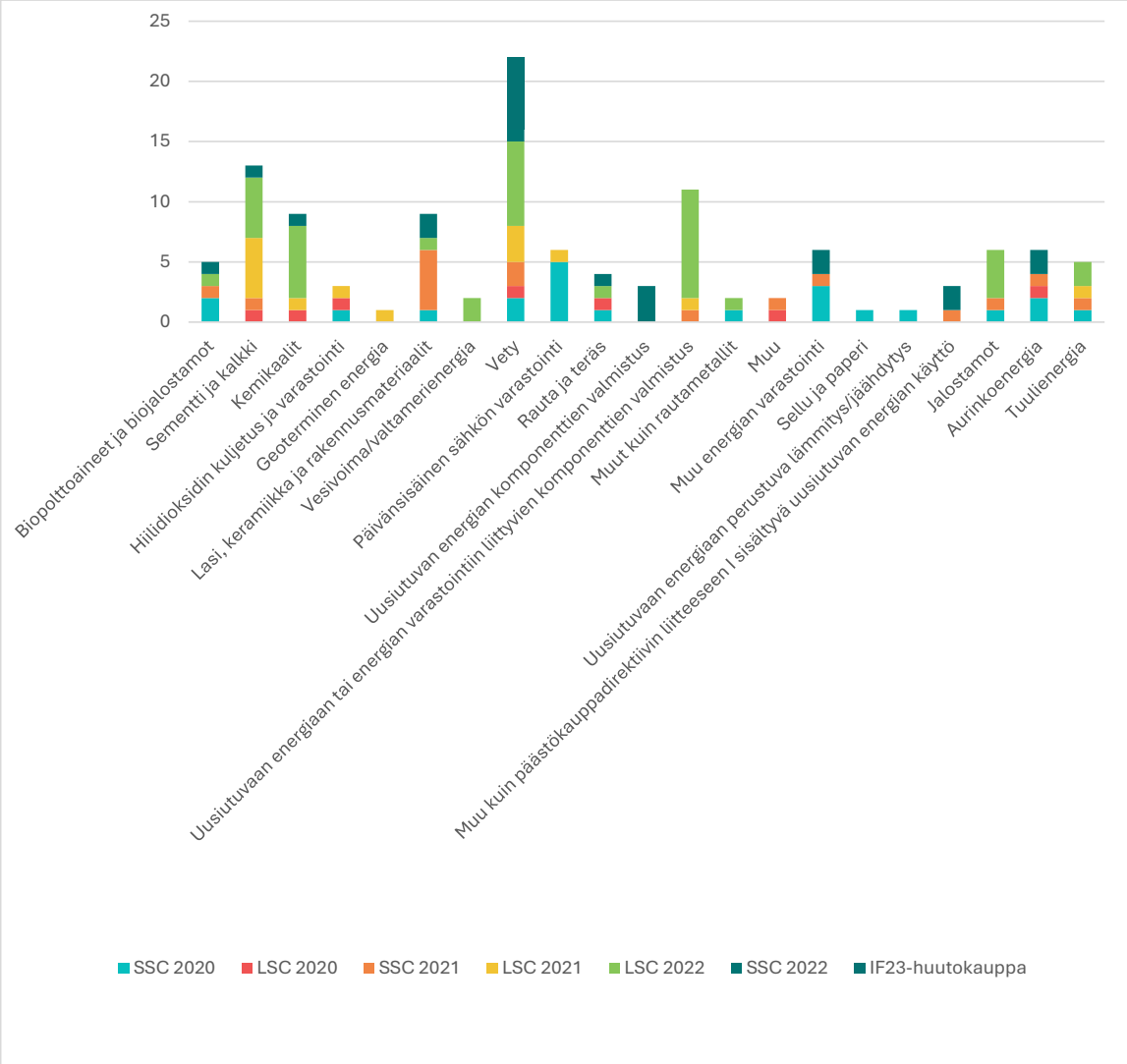
[16] Käynnissä olevat hankkeet ovat allekirjoitettuja hankkeita, jotka ovat käynnistyneet mutta jotka eivät ole vielä päättyneet.

[17] Salkun analyysi perustuu pelkästään käynnissä oleviin hankkeisiin (joita ei ole lopetettu), jotka olivat allekirjoittaneet avustussopimuksen 31. joulukuuta 2024 mennessä. Kuusi seitsemästä IF23-vetyhuutokauppaan liittyvästä hankkeesta on näin ollen otettu mukaan, mutta salkussa ei tuolloin ollut yhtään IF23 NZT -ehdotuspyyntöön liittyvää hanketta.

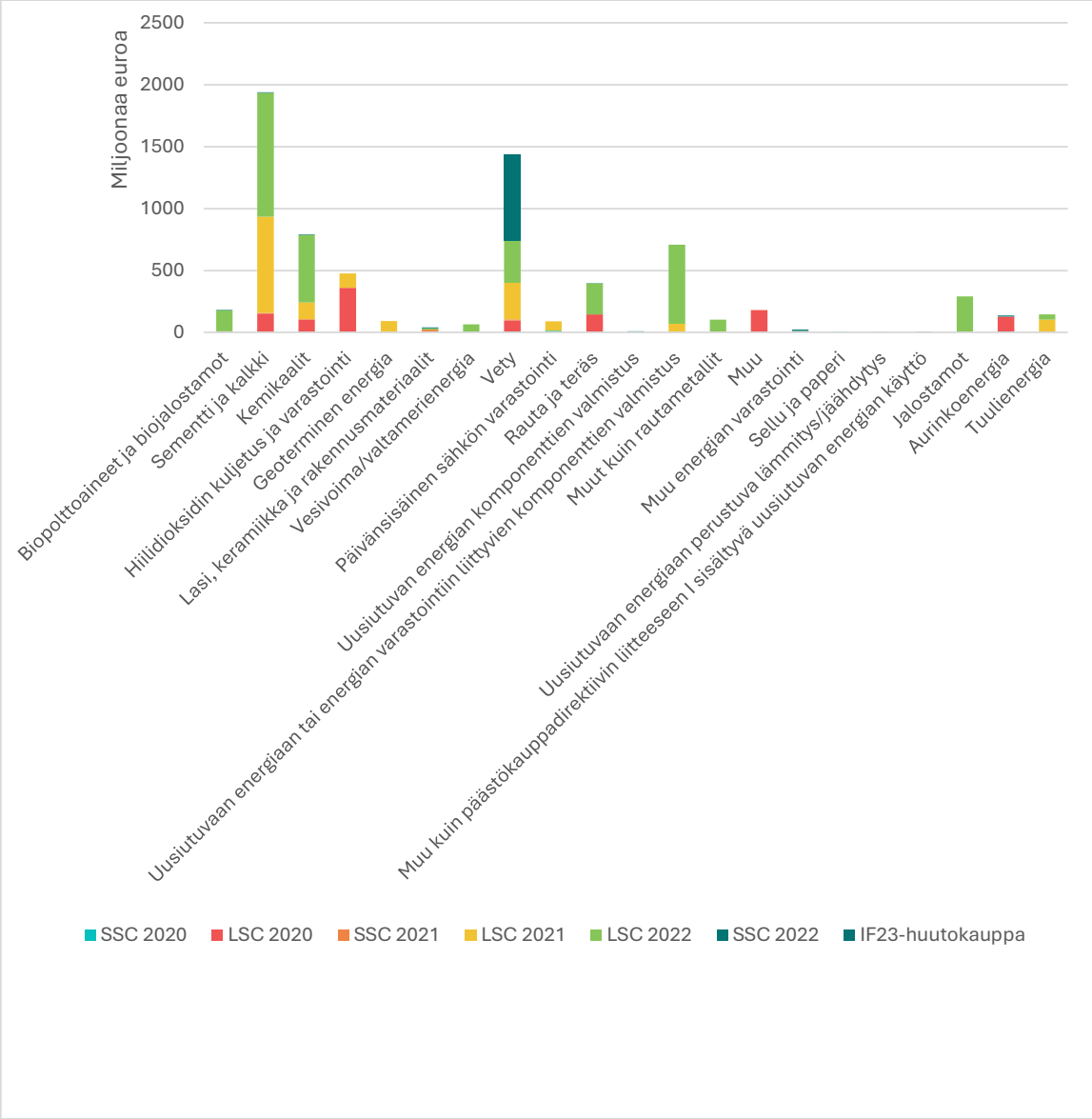

Kaavio 9: Hankkeiden erittely luokittain (hankkeiden määrä ja myönnetty rahoitus)

Rahaston salkussa eniten edustettuina olevat alat ovat ”vety” (22 hanketta), ”sementti ja kalkki” (13 hanketta) ja ”komponenttien valmistus uusiutuvaa energiaa tai energian varastointia varten” (11 hanketta). Eniten rahoitusta (1,9 miljardia euroa) saanut ala on edelleen ”sementti ja kalkki”, mikä johtuu merkittävistä investoinneista, joita on tehtävä sementtiä ja kalkkia koskeviin hankkeisiin, joihin yleensä sisältyy hiilidioksidin talteenotto- ja varastointiteknologiaa. Toiseksi eniten tukea (1,4 miljardia euroa) saanut ala oli ”vety”, koska vetyyn tehdään monialaisia investointeja, joilla tuetaan hiilestä irtautumista useilla eri aloilla, kuten ilmailussa ja merenkulussa (synteettisten polttoaineiden avulla), energiavaltaisilla teollisuudenaloilla (fossiilisten polttoaineiden korvaaminen erilaisissa prosesseissa, kuten teräksen valmistuksessa ja lämmöntuotannossa) ja sähköntuotannossa (pitkäaikainen energian varastointi). Myös kemikaalialalle (790 miljoonaa euroa) ja jalostamoihin (290 miljoonaa euroa) tehdään paljon investointeja, ja erilaisissa hankkeissa pyritään korvaamaan fossiiliset polttoaineet pääasiallisilla tuotteilla, kuten muovilla, biopolttoaineilla, metanolilla, ammoniakilla ja orgaanisilla kemikaaleilla.

Kaavio 10: Hankkeiden määrä aloittain

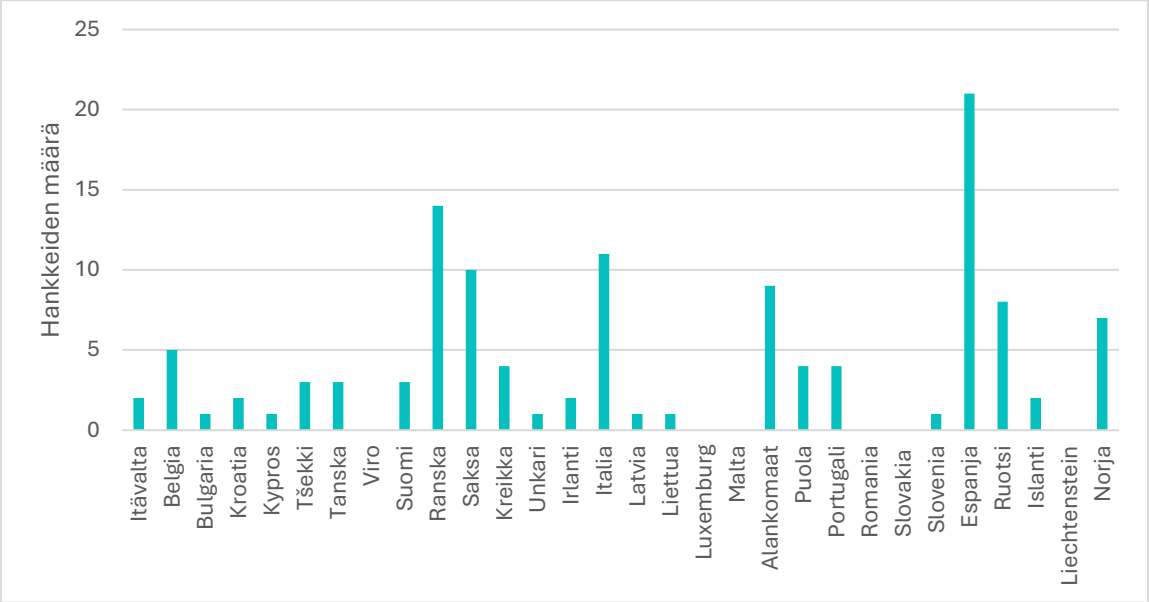

Kaavio 11: Myönnetty rahoitus aloittain

3.4. Maantieteellinen tasapaino

Vuoden 2024 lopussa 30 tukikelpoisesta EU- ja ETA-maasta 24 oli allekirjoittanut vähintään yhden innovaatiorahaston hankkeen, ja 14 maassa oli vähintään kolme käynnissä olevaa hanketta. Eniten hankkeita on Espanjassa (21), Ranskassa (14), Italiassa (11), Saksassa (10) ja Alankomaissa (9). Kun mukaan otetaan IF23-ehdotuspyynnön tulokset, niiden maiden määrä, joissa toteutettavia hankkeita on innovaatiorahaston salkussa vähintään yksi, nousee 26:een, kun sekä Slovakiassa että Virossa toteutettaville hankkeille on myönnetty rahoitusta.

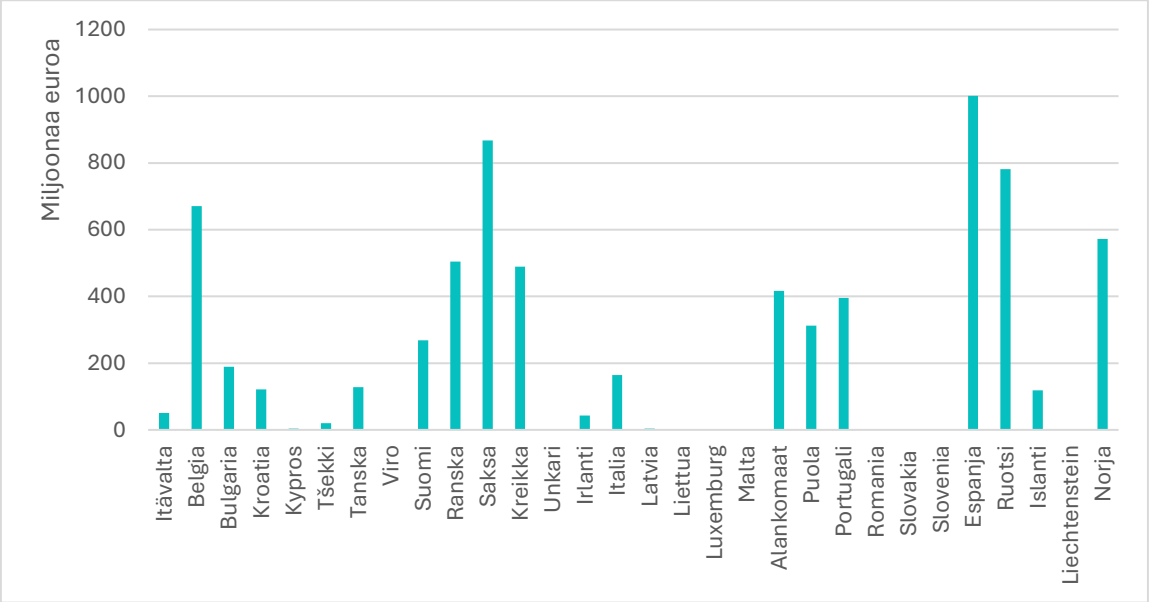
Tärkein syy siihen, miksi muissa maissa vain harvat hankkeet saivat rahoitusta, on se, että kyseisistä maista ei saatu kovin paljon ehdotuksia. IF23-ehdotuspyynnössä ja sitä edeltävissä ehdotuspyynnöissä hakijat olivat esittäneet seitsemän hyväksyttävää hanketta Romaniassa, kaksi Luxemburgissa ja yhden Maltassa. Liechtensteinista ei saatu yhtäkään hakemusta.

Kaavio 12: Hankkeiden määrä ensimmäisen sijaintimaan mukaan[18]

Rahoituksen perusteella suurimman osuuden innovaatiorahaston tuesta ovat saaneet Espanja (1,0 miljardia euroa), Saksa (867 miljoonaa euroa), Ruotsi (782 miljoonaa euroa), Belgia (671 miljoonaa euroa) ja Norja (572 miljoonaa euroa). Rahoituksen ja hankkeiden määrän välinen ero johtuu siitä, että hankkeiden keskimääräinen koko on suurempi Belgian, Norjan ja Ruotsin kaltaisissa maissa, koska niissä toteutetaan yleensä enemmän energiavaltaiseen teollisuuteen liittyviä hankkeita (esimerkiksi vihreää terästä ja hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia koskevia hankkeita), jotka ovat yleensä suurempia, pääomavaltaisia investointeja.

[18] Hankkeiden sijainnit perustuvat hankkeen ensisijaiseen sijaintipaikkaan. Edunsaajamaata ei oteta huomioon.

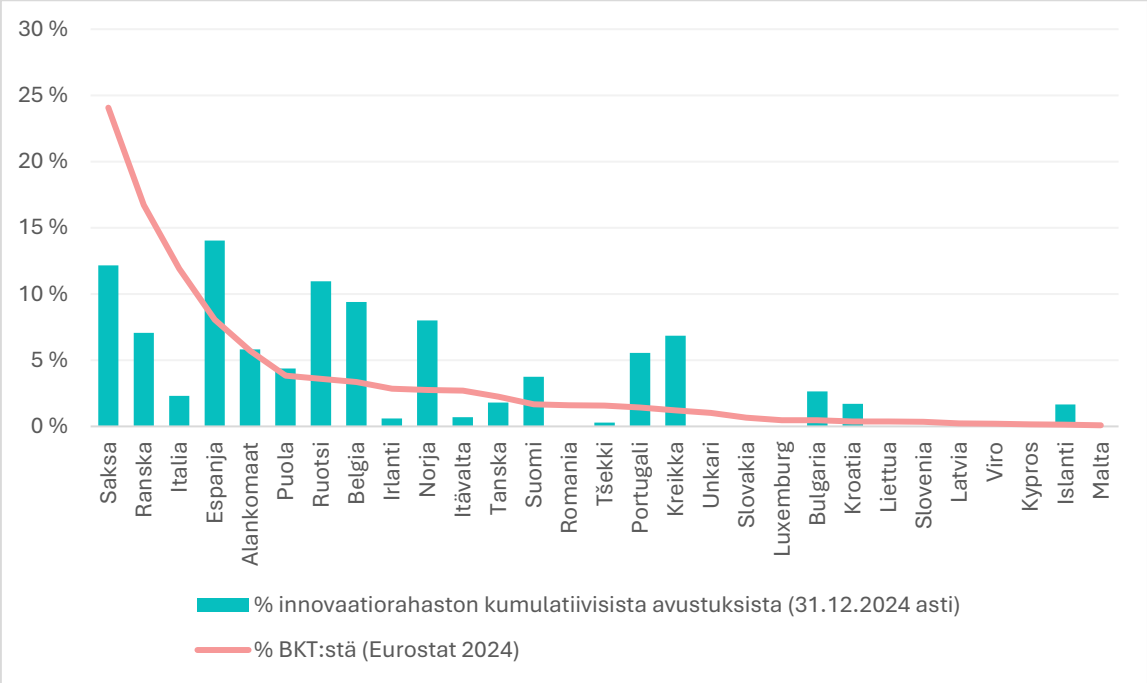
Kaavio 13: Myönnetty rahoitus maittain

Rahoituksen maantieteelliseen jakautumiseen eri maiden kesken vaikuttavat tietysti monet tekijät. Näitä voivat olla esimerkiksi maasta jätettyjen ehdotusten määrä, maan talouden koko, tukikelpoisten teollisuudenalojen määrä, jäsenvaltioiden ehdotuksia laativille tahoille antama tuki ja yhteisrahoituksen saatavuus. Huutokauppahankkeiden kohdalla myös sähkön hinta on merkittävä näkökohta. Hankkeille myönnetään rahoitusta innovaatiorahastosta yksinomaan huippuosaamisen perusteella. Maantieteellinen tasapaino otetaan huomioon hankkeiden valinnassa vain rajallisessa määrin.[19]

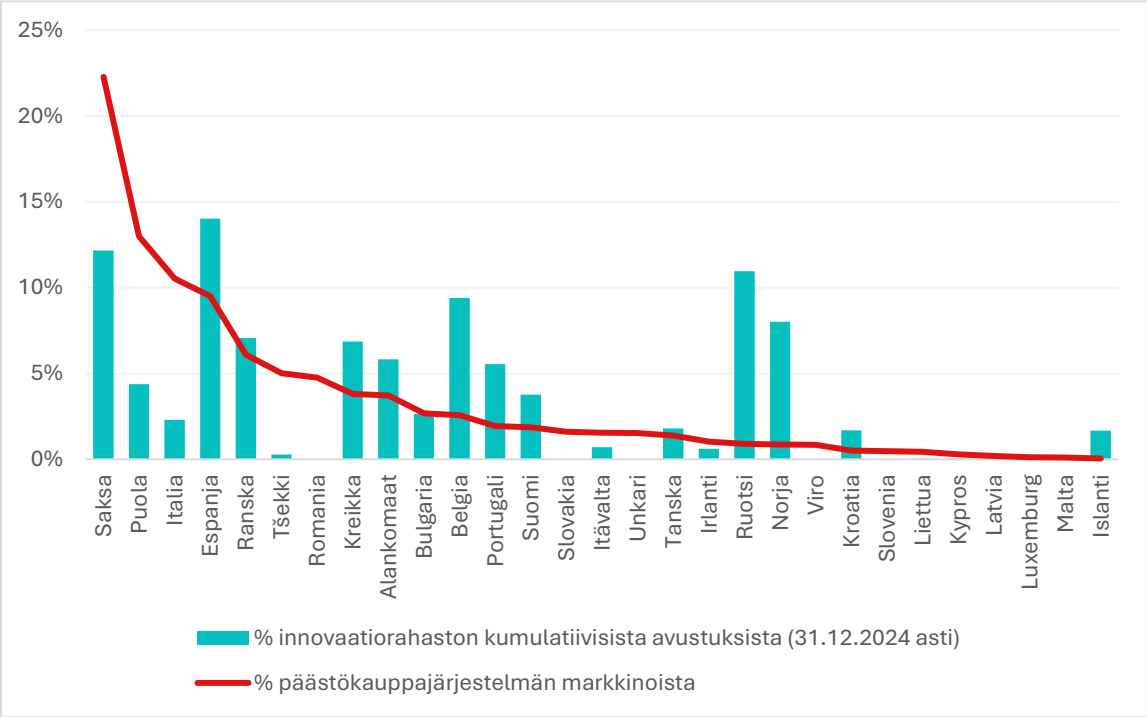
Maiden saaman rahoitusosuuden sekä niiden talouden koon ja niissä toimivien merkityksellisten teollisuudenalojen välistä suhdetta havainnollistetaan seuraavassa kaaviossa vertaamalla maiden bruttokansantuotetta ja osuutta päästökauppajärjestelmän piiriin kuuluvista päästöistä.

Vertailusta käy ilmi, että Saksan, Ranskan ja Italian kaltaiset suuret taloudet ovat verrattain aliedustettuina suhteessa niiden osuuteen päästökauppajärjestelmän piiriin kuuluvista päästöistä sekä suhteessa bruttokansantuotteeseen. Saksan ja Ranskan osalta tilanteen odotetaan paranevan IF23 NZT -ehdotuspyynnön tulosten myötä, koska Saksassa toteutettavien hankkeiden osuus myönnettävästä rahoituksesta on 664 miljoonaa euroa ja Ranskassa toteutettavien hankkeiden osuus 518 miljoonaa euroa. Belgia, Espanja, Norja ja Ruotsi ovat maita, jotka ylisuoriutuvat sekä suhteessa osuuteen päästökauppajärjestelmän päästöistä että suhteessa bruttokansantuotteeseen.

[19] Kun tavanomaisia avustuksia koskevissa ehdotuspyynnöissä saman pistemäärän saaneita hankkeita asetetaan järjestykseen, etusijalle asetetaan sellaisista maista saadut ehdotukset, joista on vähemmän paremmuusjärjestyksessä korkealle sijoitettuja ehdotuksia.

Kaavio 14: Maantieteellinen jakautuminen – osuus BKT:stä[20] ja osuus innovaatiorahaston rahoituksesta

Kaavio 15: Maantieteellinen jakautuminen – osuus päästökauppajärjestelmän päästöistä[21] ja osuus innovaatiorahaston rahoituksesta

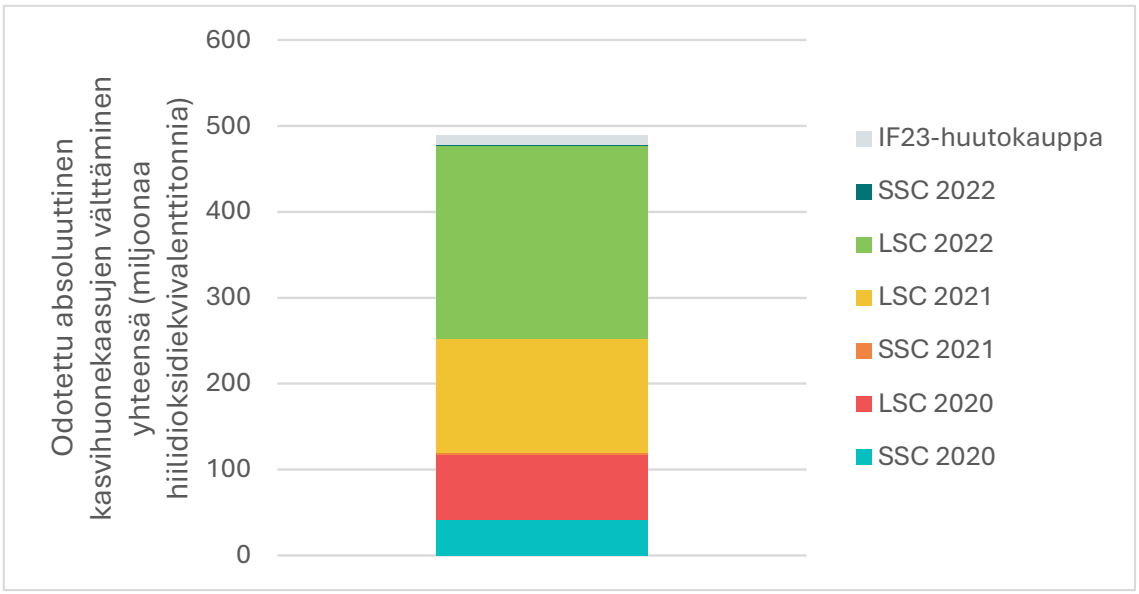
[20] Bruttokansantuote vuoden 2024 markkinahintoina (Eurostat 2025).

[21] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32020D2166.

Innovaatiorahastossa on otettu käyttöön useita mekanismeja, joilla autetaan kaikkia jäsenvaltioita ja ETA-maita esittämään laadukkaita innovaatiorahaston ehdotuksia. Näitä ovat muun muassa kansallisten yhteyspisteiden tukeminen kussakin jäsenvaltiossa, tekninen apu maille, joiden osallistumisaste on alhainen, sekä hankekehitystuen tarjoaminen erityisten maantieteellisten keskeisten suorituskykyindikaattorien perusteella.

3.5. Kasvihuonekaasujen välttäminen

Rahaston salkussa vuoden 2024 lopussa olleiden 120 hankkeen odotetaan auttavan välttämään yhteensä 489 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia päästöjä hankkeiden kymmenen ensimmäisen toimintavuoden aikana. Tämä vastaa keskimäärin 69 euron rahoitusta vältettyä hiilidioksidiekvivalenttikilogrammaa kohti.

Kaavio 16: Odotettu kasvihuonekaasujen välttäminen ehdotuspyynnöittäin

4. VIESTINTÄ JA NÄKYVYYDEN LISÄÄMINEN

4.1. Kansallisten yhteyspisteiden verkosto

Rahastosta tuetaan aktiivisesti kansallisia viranomaisia ja annetaan palautetta osallistumalla kansallisiin tiedotuspäiviin ja paikallisiin tiedotustoimiin. Jäsenvaltioille tarjottavaa teknistä apua koskevan toimintalinjan puitteissa on järjestetty koulutustilaisuuksia kaikille rahaston kansallisille yhteyspisteille. Lisäksi on tarjottu viestintämateriaalia paikallisilla kielillä kansallisten yhteyspisteiden avustamiseksi paikallisissa tiedotus- ja viestintätoimissa. Vuonna 2024 järjestettiin viisi koulutustilaisuutta, joissa käsiteltiin muun muassa viestintästrategioita, uusiutuvaa vetyä koskevaa huutokauppamekanismia sekä sitä, miten rahaston avustukset voidaan yhdistää muihin EU:n ja kansallisen tason julkisiin rahoituslähteisiin. Lisäksi on järjestetty säännöllisiä edistymiskäyntejä, jotta kansalliset yhteyspisteet voidaan pitää ajan tasalla viimeisimmästä poliittisesta kehityksestä. Tätä toimintalinjaa jatketaan vuoteen 2025 uudella sopimuksella, jolla

pyritään vahvistamaan kansallisten yhteyspisteiden roolia rahaston paikallisessa edistämisessä ja hakijoiden pyyntöjen tehokkaassa käsittelyssä.

4.2. Innovaatiorahastoa käsittelevä asiantuntijaryhmä ja sidosryhmien osallistuminen

Komissio järjesti vuonna 2024 kaksi rahaston asiantuntijaryhmän kokousta: 27. kesäkuuta ja 14. marraskuuta 2024.[22] Kokouksissa esiteltiin IF23-huutokaupan ja IF23-ehdotuspyynnön tulokset sekä tulevaa IF 2024 -ehdotuspyyntöä koskevan sidosryhmäkuulemisen tulokset. Lisäksi keskusteltiin vuoden 2024 uusiutuvaa vetyä koskevan huutokaupan (IF24-huutokaupan) ehdoista ja edellytyksistä sekä huutokauppa palveluna -mekanismista. Kokouksissa jaettiin myös pääkohtia vuoden 2024 nettonollateknologioita (IF24-ehdotuspyyntö) ja sähköajoneuvojen akkukennojen valmistusta (akkuja koskeva IF24-ehdotuspyyntö) koskevista tulevista ehdotuspyynnöistä. Kokousten tarkoituksena oli esitellä rahaston viimeisintä kehitystä ja kerätä tukikelpoisilta mailta ja teollisuuden edustajilta näkemyksiä rahaston tulevasta suunnasta.

4.3. Tiedon jakaminen

Tiedonjakamistoimilla pyritään jakamaan uudenlaisten teknologioiden täytäntöönpanosta saatuja kokemuksia ja poliittista palautetta hankkeiden toteuttajien, sijoittajien, viranomaisten ja yleisön kanssa. Vuonna 2024 järjestettiin kolme erillistä suljettujen ovien tiedonjakamistapahtumaa, joissa keskityttiin eri teknologiapolkuihin. Ensimmäisessä tapahtumassa, joka järjestettiin 21. maaliskuuta 2024, keskityttiin uusiutuvan energian arvoketjuun, ja poliittista palautetta annettiin paikallisille, alueellisille, kansallisille ja EU:n tason viranomaisille. Toinen tapahtuma, joka järjestettiin lokakuussa 2024, oli hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia käsittelevä työpaja, joka kokosi yhteen innovaatiorahastosta tuettuja hiilidioksidin talteenottoa koskevia hankkeita, mahdollisia hiilidioksidin varastoinnin toteuttajia sekä jäsenvaltioiden ja Euroopan komission edustajia. Kolmas tapahtuma oli vetyhankkeita koskeva työpaja, jossa keskityttiin hankkeiden kannalta tärkeimpiin oppeihin, joita on saatu eri aihealueilla aina lupamenettelyistä rakentamiseen. Yhteenveto tiedonjakamistoimista esitetään innovaatiorahaston vuotuisessa tietämyksenjakoraportissa.

Komissio ja CINEA järjestivät 11. huhtikuuta 2024 neljännen cleantech-konferenssin. Osallistujat tutkivat tapoja vahvistaa uusiutuvaa energiaa ja energian varastointia varten tarvittavien puhtaan teknologian laitteiden ja niiden komponenttien valmistusta Euroopassa. Komission johtava varapuheenjohtaja Maroš Šefčovič avasi konferenssin korostamalla puhtaan teknologian valmistuksen merkitystä Euroopalle. Useat hankkeet esittelivät konkreettisia tapoja ja ratkaisuja, joilla pyritään tukemaan Euroopan siirtymistä ilmastoneutraaliuteen. Konferenssi päättyi keskusteluun puhtaan teknologian valmistukseen tehtävien investointien vapauttamisesta. Tapahtuma houkutteli monipuolisen yleisön, joka koostui muun muassa poliittisista päättäjistä, sijoittajista, teollisuuden johtajista ja muista sidosryhmistä. Osallistujat lisäsivät tietoisuutta lukuisista liiketoimintamahdollisuuksista, joita rahasto tarjoaa julkisille ja yksityisille rahoittajille. Konferenssissa oli paikan päällä yhteensä 400 osallistujaa, minkä lisäksi noin 900 henkeä seurasi suoraa verkkolähetystä. Tämä on osoitus tapahtuman laajasta tavoittavuudesta.

[22] Kokousten pöytäkirjat ovat saatavilla seuraavasta osoitteesta: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-funding-climate-action/innovation-fund/innovation-fund-expert-group_fi.

4.4. Menestystarinoita

Ilmastotoimien pääosasto ja CINEA tuottivat vuonna 2024 seitsemän hankkeita esittelevää tarinaa, jotka toimivat keskeisinä viestinnän välineinä pyrittäessä selittämään monimutkaisia teknologioita tavalla, jota EU:ssa asuvat ihmiset ymmärtävät helposti. Tarinat ovat ratkaisevan tärkeitä pyrittäessä lisäämään tietoisuutta EU:n aloitteista ilmastonmuutoksen torjumiseksi, tuotaessa esiin EU:n päästökauppajärjestelmän ja innovaatiorahaston konkreettisia vaikutuksia sekä annettaessa paikallisyhteisöille tietoa alueellisista hankkeista omistajuuden ja ylpeyden tunteen lisäämiseksi. Hankkeita esittelevät tarinat lisäävät myös näkyvyyttä sekä tarjoavat hankkeille tilaisuuden houkutella mahdollisia sijoittajia ja sidosryhmiä ja varmistaa julkinen tuki paikallistasolla. Tarinat julkaistaan ilmastotoimien pääosaston verkkosivustolla ja jaetaan EU:n sosiaalisen median alustoilla, mikä mahdollistaa laajemman yleisön tavoittamisen.

5. PÄÄTELMÄT

Vuonna 2024 innovaatiorahasto vahvisti entisestään merkitystään keskeisenä välineenä, jolla tuetaan EU:n siirtymistä ilmastoneutraaliuteen. Innovaatiorahasto oli vuoden 2024 loppuun mennessä kohdentanut 11,2 miljardia euroa[23] uudenlaisten teknologioiden käyttöönottoon ja niiden saattamiseen markkinoille, kypsempien teknologioiden laajentamiseen, yhteyksien vahvistamiseen muiden EU:n ohjelmien ja rahoituslaitosten kanssa sekä tässä prosessissa hankitun tietämyksen laajaan jakamiseen. Näin se on edistänyt merkittävästi Euroopan teollisuuden kustannustehokasta vähähiilistämistä lisäten samalla teollisuuden kilpailukykyä ja energiaturvallisuutta. Se, että ehdotuspyyntöihin ja huutokauppoihin kohdistuu edelleen ylikysyntää, korostaa julkisen tuen tarvetta ja osoittaa, että rahasto on merkityksellinen Euroopan pyrkiessä ensimmäiseksi ilmastoneutraaliksi maanosaksi vuoteen 2050 mennessä.

Innovaatiorahasto on edelleen erittäin merkittävä myös puhtaan teollisen kehityksen ohjelman tavoitteiden edistämisen sekä EU:n kestävää vaurautta ja kilpailukykyä koskevan suunnitelman täytäntöönpanon kannalta. Vaikka kaivattujen vähähiilistämisratkaisujen kehittämiseen on olemassa selviä mahdollisuuksia, edessä on edelleen haasteita. Jotta innovatiivisten hankkeiden onnistumista voidaan edistää ja jotta kaikista jäsenvaltioista saadaan houkuteltua ehdotuksia, innovaatiorahasto vahvistaa alkuvaiheen tuen välineitään hankkeiden tukemiseksi niiden kehitysvaiheessa. Erityisesti hankekehitystuella sekä kansallisille yhteyspisteille annettavalla tuella voidaan edelleen parantaa maantieteellistä ja alakohtaista tasapainoa. Innovaatiorahaston palveluna tarjottavat ominaisuudet voivat lisätä rahaston vaikutusta ja vähentää samalla sekä hakijoille että kansallisille viranomaisille aiheutuvaa hallinnollista rasitetta.

Innovaatiorahaston dynaaminen salkku sisältää jo 199 käynnissä olevaa hanketta, jotka on valittu 26 maasta, ja se kasvaa yhä nopeammin. Lokakuussa 2024 ilmoitettiin, että pelkästään IF23-ehdotuspyynnössä, joka koski nettonollateknologioita, oli valittu 85 hanketta 18 maasta. Nettonollateknologiaa, akkujen valmistusta ja uusiutuvaa vetyä koskevien, arvoltaan 4,6 miljardin euron ehdotuspyyntöjen käynnistyminen vuoden 2024 lopussa vahvistaa entisestään rahaston merkitystä teollisuuden vähähiilistämisen nopeuttamisessa ja strategisten puhtaiden teknologioiden laajentamisessa kaikkialla EU:ssa.

[23] Tähän on laskettu mukaan käynnissä olevat hankkeet, jotka on jo allekirjoitettu, sekä IF23-ehdotuspyynnössä valitut hankkeet, joita ei kuitenkaan ole vielä allekirjoitettu.